

Dagmar Géryková byla letos oceněna jako učitelka roku Moravskoslezského kraje.

Výsledek není vždycky naleštěný

Dášu znám. Je to moje kolegyně, která se aktuálně usadila na prvním stupni. Obdivovala jsem ji za to, vystudovala totiž učitelství pro střední školu. Když měl pedagogický tým rozhodnout, kdo by si zasloužil ocenění, shodli se. A Moravskoslezský kraj ji skutečně vyznamenal. Ani nemohl jinak. Důvodů byla spousta. V rozhovoru mi ovšem všechny zpochybnila. Taky proto je tak skvělá. A je s ní neuvěřitelná legrace. Tak doufám, že se taky pobavíte.

TEXT: GABRIELA JURÁNKOVÁ, FOTO: SIMONA STANJUROVÁ A ARCHIV

Jak vypadal tvůj dnešní pracovní den, než jsme se sešly k rozhovoru?

Ráno si vždycky u snídaně zapnu počítač a dodělávám to, co jsem nestihla předchozí den nebo jsem na to neměla energii. Ráno už ji ale zase mám, takže si dovyčítám přípravy, dodělám pracovní listy nebo organizační věci. Ale zároveň si tak ujasním, co mě čeká. Protože když to neudělám a vejdu do budovy bez ranní přípravy, jsem zmatená ještě víc než obvykle. (smích) Do školy jdu vždycky dřív. Dnes jsem opravila písemky, protože jsem věděla, že je děti budou chtít, přípra-

vil jsem si angličtinu. Pak začala výuka. Ale protože s pátáky aktuálně pracujeme na projektu Hledej pramen vody, musím je neustále motivovat i k práci navíc mimo školu, což se mi příliš nedaří. A tak jsem si připravovala i motivační povídky.

Takže čtyři hodiny výuky?

Vlastně pět. Zapomněla jsem, že jsem dnes v osm ráno doučovala češtinu.

Koho?

Větší polovinu třídy. I kvůli covidu. Ale ve směr je tato třída trochu pomalejší,

pracovat doma je pro mnohé těžké, takže jsem jim nabídla, že příprava může proběhnout ve škole. Což většinově jednou týdně využívají. Čeština tuhle třídu moc nebaví, to mě mrzí. Spíš je baví angličtina. Po spelling testu jsme dělali aliteraci na vlastní jméno a v science mají sadu pokusů. Děti si mohou vybrat, který z pokusů předvedou třídě. Dnes měli kluci pokus na povrchové napětí vody. Ukázali, že kancelářská sponka plave. A já jim přidala to faktické pozadí. V druhé části hodiny jsme vsadili fazolky do průhledných obalů od CD. Některá děcka už to zvládla minule. Jejich CD stojí ve stojánku, který jsem udělala z odkapávače na nádobí.

A co s tím děláte dál?

Dětem, které sázely minulý týden, už fazolky rostou, některým hnijou. Děti mají Deník šťastné rostlinky, kam píšou, jak se semínko vyvíjí.

Tak popisovaly, jak hnije...

Ano. I to je science. Proč se směješ?

Plánovala jsem představit učitelku roku Moravskoslezského kraje. A zatím jsem se dozvěděla, že co zasadíte, to shnije, čeština je nebaví a děcka nejsou motivovaná dělat úkoly navíc.

Dětem vždy říkám, že je skvělé, že jsme si to zkusili, i když to třeba shnilo. Výsledek není vždycky naleštěný.

Proč jsi nakonec zakotvila na prvním stupni, když jsi vystudovaná středoškolská učitelka?

Hned v prvním zaměstnání jsem dostala za úkol učit angličtinu malé děti na bilingvní škole. A zalíbilo se mi to. Na té škole jsem totiž už ve čtvrté třídě v bilingvních předmětech, jako je třeba science, přirozeně používala slovní zásobu, kterou bych učila středoškoláky. Je to sice potřeba přizpůsobit úrovni menších dětí, ale i tak na bilingvním prvním stupni nemusím učit jen sloveso být a mít, což mě rozvíjelo. A možná tím, že jsem měla právě doma stejně staré děti, pro mě bylo jednodušší odhadnout, co je baví. Na prvním stupni mi asi vyhovuje i rozmanitost. V angličtině můžu použít výtvarku, v češtině hudebku. Víím, že to jde i na druhém a třetím stupni, ale na národce je to tak nějak přirozené.

Chválíš bilingvní školu. Předpokládám, že nejen proto, že jsi primárně angličtinářka.

Líbí se mi, že děti na bilingvní škole přestanou vnímat, že na ně někdo mluví jinou řečí. A poslouchají vzkaz, který v angličtině dostanou. Ony si nepřeloží úplně celou větu, kterou jim roditelé mluvíčí řekne. Nepřeloží si třeba konkrétní slovo. Zprvu pouze vnímají, je-li negativní, či pozitivní. Obecně se stanou lepšími v jazycích, nejen v angličtině. Jsou pak nastaveny více otevřeně. Moje dcera, když přijde domů z klasické základky, chce přesně přeložit určité slovíčko. Na bilingvní škole to nepotřebují, pracují víc kontextově.

Vrátila ses teď z Islandu, kam jsi byla školou vyslaná na Erasmus. Vracíš se plná netušených novinek, anebo uklidněná, že to děláš dobře?

Dojmů byla spousta, ale ujistila jsem se, že na naší škole je dobrý základ, že rozhled mám, aktivity znám, i když se mi často nedaří věci víc rozvíjet, protože jsem vždy zahlcená něčím novým.

Jako že máš představu, že si vytvoříš ucelené portfolio, které budeš systematicky používat?

Jo.

To se ti podle mě nepodaří. A nevíím to jistě, ale myslím, že je to tak správně.

Aha. Tak dobře. (smích)

Kdo tě učil učit?

Měla mě to naučit asi vysoká škola, ale ta zklamala. Didaktikou se tam příliš nezabývali. Takže asi sama. Když jsem narazila na téma v učebnici a chtěla jsem ho zpracovat jinak než textem a cvičením, musela jsem začít hledat. Na internetu, od zkušenějších kolegyně, sledováním jejich projektů a pokusů. A když jsem si před dvěma roky dodělávala první stupeň, už se mi i na vysoké škole stalo, že jsem se setkala se zajímavými učiteli. Nebylo jich mnoho, stále se tam učí spousta nesmyslné teorie, ale pár zajímavých učitelů se tam už našlo.

Že by první vlastivky?

Zvláštní bylo, že třeba na předmět, který v sobě obsahoval vlastivědu, přírodovědu a prvouku, nás měl učitel, který při prezenčním studiu ukazoval zajímavou výuku. Když pak ale začal covid, změnil se při distančním studiu v nudného teoretika.

Pedagogický vzor máš?

Líbí se mi Terezie Podholová. Její aktivity jsou založeny na kritickém myšlení a badatelské výuce. Navíc všechny své aktivity dokáže zpracovat i digitálně, třeba do únikovky. A líbí se mi, jak je sdílná. A taky její kritičnost k některým situacím na prvním stupni.

Dagmar Géryková
(* 1981)

Vystudovala učitelství pro střední školy (AJ, VV) a pro první stupeň. Lektorovala angličtinu a po mateřské působila na ZŠ Ostrčilova v Ostravě. Nyní učí na prvním stupni ostravského Gymnázia, základní školy a mateřské školy Hello. Letos byla s dalšími devatenácti oceněna jako učitelka roku v Moravskoslezském kraji.

Například?

Třeba ta „barevnost na oko“. Čím barevnější je to na prvním stupni, tím lépe. Což není vždycky pravda. Často je totiž samotná aktivita o ničem.

První stupeň může všechno perfektně nastartovat, anebo pokazit. Na co si dáváš pozor?

Vím, že jsem pro děti vzorem. O paní učitelce se doma mluví často. Řekla to paní učitelka, takže to tak je. A já někdy přemýšlím, co jsem udělala či řekla, když se mi dítě třeba vrátilo z domu s hláškou: „Maminka říkala, že to je úkol jak pro střední školu.“ (smích) Snažím se být spravedlivá, nebyť hysterická, nedat najevo, pokud mě nějaké dítě hodně zlobí, a hlídat si, aby ho ostatní nevyčlenili z kolektivu. Hlídám si i to, že jsem určitý etický vzor. A i když chci, aby učitelka byla kamarádká, zároveň hledám hranice jakési nedotknutelnosti autority. „Já jsem vás, paní učitelko, viděl v obchodě – vy chodíte nakupovat?“ (smích) A sice se mi líbí objímání dětí...

Mně se to hrozně nelíbí.

Já to možná i kolegyním trošku závidím, že to takto mají nastavené. Moje přirozenější poloha je ale přísnější paní učitelka, která umí těžké věci zlehčit legrací. Děti ale nemazlím.

Mazlit se přece dá i slovně. Fyzický kontakt má podle mého zajišťovat rodič.

Ani neřeknu: „Ty jsi úžasný a toto je úžasná práce.“ Málokdy. Takovým typem pochval se dle mého plýtvá. Navíc to není ani hodnocení, které formuje. Pro mě je víc: „Ty ses naučil vyjmenovaná slova, a tys je dokonce i použil!“ Ale to je o mně. Taková jsem. Zároveň bych chtěla být organizovanější. Pořád něco v hodině hledám. To bych chtěla změnit. Co se zase směješ?

Tak mi vysvětlí, proč jsou z tebe děti tak nadšené, když jim neříkáš, že jsou šikulky, neobejmeš je, jak je rok dlouhý, všechno poztrácíš...

To, co mi vždycky pomůže a dodá energii, je dobrý feedback od rodičů i dětí samotných. A často je to z velmi nečekané strany. Když odcházela Kája, jeho maminka mi volala, že doufá, že bude mít stejně dobrou učitelku, jako jsem já. A já byla překvapená už proto, že s Kájou byly velké starosti a problémy. A i ti největší lumpové, když končili první stupeň, brečeli. Neřekli nic, ale plakali. To mě dojalo. A po covidu mi ve zpětné vazbě nějaké dítě na-

Dagmar Géryková při zápisu s budoucím prvňákem

psalo „nadprůměrný výkon“. To je dobré. (smích)

Jak vypadá hodina, z níž odcházíš a poposkočíš si radostí?

Někdy je dobrá hodina i ne tolik připravená. Je ale dobře nastaveno téma, aktivita i závěr – něco vznikne, děti něco zjistí. Jsou ve flow, ani se nedívají, kolik je hodin, a po čase ti řeknou: „Pamatujete, jak jsme dělali tamto? A můžeme zase?“

Byť je učitel sám sobě trochu šéfem, je podle mě důležité i prostředí, které ho obklopuje.

My máme ve škole svobodu vybrat si metody, nejsme ničím svazováni. Nikdo mě jako na minulé škole nehlídá na každém kroku. Nikdo na mě neřve, nikdo mě netrestá. Když jsem jednou na minulé škole zapoměla na dozor, tamní pan ředitel dokonce říkal: „Opovažte se být jako kolegyně Géryková.“ A musela jsem podepsat porušení pracovní kázně.

Není nad supportivní a motivující pracovní prostředí, že? To platí u dětí i dospělých úplně stejně.

To tady na Hello už nezažívám. Cítím se bezpečně, vyhovují mi vztahy mezi lidmi. Špatné vztahy na pracovišti zbytečně vyčerpávají. Vyhovují mi příležitosti, které tady mám, i to, že se cítím potřebná. Práce je sice hodně, ale já jsem ráda, že s ní jdou právě za mnou. Jen občas přijde mail: „Paní učitelko, jak to, že je leden a my jsme teprve na straně dvacet?“

Takže rodiče.

Ano. Ale pokud nová vědomost či dovednost není upevněná a je jen „přečtená, odučená“, mám potřebu se k ní neustále vracet. Takže se mi stává, že jsem

občas za časovým plánem. Ale zároveň si neustále říkám: Co je úkolem prvního stupně? A vím, že důležitější je, aby si to děcka vyzkoušela a zažila. Protože vím, že i když proberete celou soustavu vnitřních orgánů, sedmáci vám stejně zaprou, že by něco takového někdy v životě brali. A proto se netrápím.

Jeden z argumentů, proč tě škola navrhla na ocenění, byla i skvěle zvládnutá distanční výuka. Znáš tě, takže je mi jasné, žeš to dala, aniž by si děti všimly změny, ale že tě to muselo absolutně vyčerpat - byť sis nikdy nepostěžovala.

Všechny aktivity dělám tak, aby bavily i mě. (smích) A při distanční výuce jsem necítila, že by děti tvořily, nezažila jsem radost tváří v tvář. Zažívala jsem jen odevzané úkoly a ty byly vesměs zklamáním. Neobsahovaly často ani čtvrtinu toho, co jsme si přes obrazovku řekli. A pak jsem navíc zjistila, že děti často nečtou ani komentář, nad nímž jsem u každého strávila dost času. Takže se většinou děti ani nikam neposouvaly. To bylo hrozné. A švalo mě, že nejsem s nimi. Protože i když to dělám pro sebe, děti k tomu potřebuju. (smích)

Pokud nová vědomost není upevněná a je jen „přečtená, odučená“, mám potřebu se k ní vracet. Takže jsem občas za časovým plánem.

Naprosto ti rozumím a myslím, že i velká spousta učitelů-srdcařů. On-line byl masakr. A tys do toho ještě studovala. A naučila se Minecraft.

Nenaučila.

Nezlob!

(smích) Za to trochu mohla distanční výuka. Děti nebavilo se učit on-line. Zároveň jsem hledala téma své závěrečné práce. A v naší škole se zrovna rozjížděl projekt Gamify It! Gamifikace mi přišla zajímavá a ve škole použitelná. Minecraft education jsem si musela vyzdorovat. Angličtinářka, která mě na vysoké škole vedla, tvrdila, že to není nosné téma. Protože to nezná.

Ach jo. A seznámila jsi ji s tím, co se děje za okny fakulty?

Ani ne. Ale práci jsem napsala. A Minecraft byl v té době to jediné, o čem se moji kluci ve třídě bavili a na co se v době distanční výuky opravdu těšili. A když jsem zjistila, že existuje Minecraft education a prošla si semináři, bylo mi jasné, že kdy jindy než teď. Poprosila jsem děti, aby mě to naučily. A já jim za to zařídila edukační účty. I univerzita v Cambridge zrovna v té době vydala aktivity v Minecraft education, tak jsme se do toho s dětmi pustili.

A tvůj žák se dostal mezi deset nejlepších dětí z České republiky.

Protože dělal něco, co ho bavilo, co ho vzdělávalo a co přitom skvěle ovládal. Do té doby to pro něj bylo on-line trápení. Čeština fuj, všechno fuj. A najednou malkal. Minecraft education má takový potenciál i pro ostatní předměty.

V čem?

Děti se vzdělávají ve svém světě. A ani nevědí, že se učí. Je to skvělé zpestření výuky.

Hlídáš si, abys nebyla celodenní, tzv. 24/7 učitelka?

Ne. A vím, že doma někdy jsem. A pak si to vyčítám. Někdy mě pak napadne, že by třeba mé vlastní děti mohly zažít jiný přístup než mé děti školní. (smích) Ale manžel mě vždycky doma uzemní. On je totiž z učitelké rodiny, tak si mě hlídá. (smích) Na Island mi s dětmi poslal fotku, jak v jejich očích vypadám v sobotu ráno u společné snídani. Schválně, jestli mě na fotce najdeš. (smích)

Jasně! Ten plyšový medvídek u notebooku s vínem!